



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

§. I. Definitiones Lutheranorum & Calvinistarum proponuntur, & refutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

Sic hoc nomen usurpare, immo instituerelicuit Ecclesia.

Et congruit huic acceptioni Etymologia.

vulgares hoc nomen retinuerint, ut Italica Gallica, Hispanica, Germanica, Flandrica &c. Licuitque indubiè Ecclesiæ hujusmodi nomen tali sensu usurpare, aut etiam institueri, quantumvis in Scripturis non haberetur; uti nomina Trinitatis, Personæ, consubstantialis &c. quæ non sunt in Scripturis expressa, Ecclesia merito usurpat ad explicandas fidei veritates in Scriptura contentas. Denique congruit postremæ significationi ipsa nominis Etymologia: Sacramentum enim aptè deducitur à sacrandò, ut significetur illud quod sacrat seu sanctificat, sicut medicamentum dicitur id quod medetur, & nocumentum id quod nocet. Ea verò Symbola extèrna seu ceremonias sacras, quas Ecclesia Catholica hoc sensu Sacramenta appellat, veluti instrumenta gratiæ verè hominem Deo consecrare seu ipsum sanctificare suo loco patebit ex Scriptura & aliis auctoritatibus.

QUÆSTIO II.

De Definitione Sacramenti.

§. I.

Definitiones Lutheranorum & Calvinistarum proponuntur & refutantur.

§. Lutherana Sacramenti descriptio.

LUTHERUS cum suis vult Sacramentum nil aliud esse, quàm *Testimonium divinum ad excitandam vel nutriendam fidem institutum, quod instar miraculi confirmet & instar sigilli obsignet promissionem gratiæ*, contentam scilicet in verbo Dei, quæ velut generalis per Sacramentum applicetur seu obsignetur singulis, qui eo cum fide utuntur. Unde Lutherus confert Sacramentum cum vellere Gedeonis & cum iride quam Noë in signum accepit. Vultque Kemnitius promissionem præfatam debere esse de remissione peccatorum; non quòd Sacramentum illam causet, sed quòd juxta promissionem divinam esse Petro v. g. qui baptizatur factam remissionem peccatorum, Deus testetur per abluionem, seu baptismum, qui consequenter fit velut sigillum affixum diplomati seu verbo Dei promittentis remissionem peccatorum, idemque diploma seu verbum confirmans.

Definitio Calvinistia.

Calvinistæ ex *Calvino l. 4. Instit. c. 14. §. 1.* Sacramentum definiunt *Symbolum externum, quo Deus benevolentia erga nos sua promissiones conscientia nostris obsignat ad suscitandam fidei nostre imbecillitatem.* Loquuntur autem hi de promissione gratiæ prædestinationis, adeoque volunt hujus divinæ benevolentia & electionis tesseram esse Sacramentum, ipsumque non justificare instar causæ instrumentariae, sed solum valere ad hoc objectivè excitando fidem.

6.

Verum utraque Definitio est inepta, ut-

pote ex mente definiuntur exclusivè à Sacramentis novæ Legis vim justificandæ, quæ tamen Scriptura & recta fides iis adscribit: dicitur enim v. g. Baptismus in Scriptura abluere peccata, mundare, regenerare &c. De quo postea. Deinde non possunt Sacramenta parvulis seu eorum conscientia obsignare promissiones Dei, eorumque fidem excitare (quidquid Lutherus deliraverit illos, dum baptizantur, habere usum rationis) qui tamè rectè & utiliter baptizantur & à peccato mundantur. Tertio falsissimum est Deum v. g. per abluionem baptismalem testari in particulari ei qui baptizatur, sive quòd ei remiserit peccata, sive quòd eum ab æterno prædestinaverit: neque enim de justificatione aut salute quisquam est certus vi Sacramenti. Neque ullibi talis promissio aut testificatio est scripta vel tradita: sed illa solum, quæ promittitur cuius gratia sanctificans vi Sacramenti, si sit ritè dispositus, & vita æterna, si usque in finem in gratia perseveraverit. Sanè etiam Judas, aliivè reprobi, aut etiam indispositi suscipiunt Sacramentum: & tamè eis non fit testificatio divina, qualem sive Lutherani sive Calvinistæ fingunt; quæ utique falsa foret. Denique (ut plura præteream) Sacramenta potius à verbo Dei ac in eo contentis divinis promissionibus accipiunt testimonium, quòd sint res sacrae & sanctificativæ, quàm è contra ipsa præbeant attestationem verbo Dei divinique promissis; ut proinde potius verbum Dei sit sigillum Sacramenti, quàm è contra. Nam uti sigillum etiam sine diplomate vim suam habet & agnoscitur, diploma non sine sigillo; sic verbum Dei sine Sacramento quàm eamque summam auctoritatem habet, Sacramentum verò sine verbi testimonio nullam. Neque enim ex lotionem baptismali quis fides incipit habere verbo Dei, sed ex hoc discit fidem habere virtuti & efficaciam lotionis. Quæ verò verbum Dei confirmant, & faciunt tamquam tale agnosci quòd per prædicatores proponitur, sunt consequentia signa seu miracula per quæ, & non per Sacramenta (quæ etiam nil speciale habent ad objectivè excitandam fidem, quòd longè excellentius non habeat concio) sermonem suum Dominus confirmavit.

Nihilominus fide rectè supposita de Sacramentorum institutione & fructu sunt eadem nobis signa divinæ erga nos benevolentia, quæ dignatus est nobis de tam salutaribus salutis remediis providere; & per gratias, quas conferunt, excitant in nobis sancta desideria, ac fiduciam christianam de justificatione & salute; præsertim sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum, quòd futuræ gloriæ pignus seu arrha vocatur. Baptismus quoque dicitur sacramentum fidei, & obsignatio fidei, quatenus scilicet est professio fidei Christianæ, & janua quæ quis in Ecclesiam seu cœtum Christianorum

rum admittitur. Eatenus quoque publice & exterius, & per characterem interius homo lecernitur a non baptizatis. Et sic etiam sano sensu sigillum quoddam dici potest. Vide Bellarminum in Praefat. & l. 1. De Sacram. c. 14. & seqq. ubi fuse errores Sectariorum circa definitionem Sacramenti refutat.

§. II.

Definitio Sacramenti late sumpti.

8. Definitio sacramenti late sumpti.

EXCLUSIS Hæreticorum definitionibus, Theologi antiquiores Sacramentum definiunt *Signum rei sacræ*. Quæ definitio ut bona & adæquata sit, debent multa subintelligi, scilicet ut sensus sit, quod sit signum sensibile divinitus institutum practicum rei sacræ hominem sacramentis.

Commoda definitio sacramenti late sumpti.

A Recentioribus quoque Sacramentum late sumptum, prout est commune ad antiqua & nova, variè describitur. Inter ceteras autem definitiones videtur hæc satis commoda (quæ in re est communis Doctorum) *Est signum sensibile gratiæ divinitus institutum, hominemque suo usu sanctificans vel (quod coincidit) ceremonia sacra significans gratiam, à Deo instituta, ut usu suo hominem sanctificet*. Dicitur *signum gratiæ*, scilicet sanctificantis: nam hanc non solum Sacramenta novæ legis, sed & vetera significabant, ut ex Florentino in Decreto de Armenis, & Patribus; communiq; consensu constat. Quare cum hiè describatur Sacramentum secundum rationem quatenus commune veteribus & novis, rectè additur *ly gratiæ*. Ideoque magis probanda est hæc descriptio, quam illa quæ definitur simpliciter, *signum practicum sanctitatis alicujus sive internæ sive externæ*. Ubi præterea consideratur particula *divinitus institutum*: cum alioquin etiam pænes Ecclesiam sit potestas instituendi signa practica cujusdam sanctitatis externæ seu legalis, ut patet in sacramentalibus. Dicitur *hominem suo usu sanctificans*; intellige, sive exterius, ut vetera, sive interius, ut nova.

9. Cum non rectè additur ly gratiæ, sunt signa divinitus instituta.

Non rectè autem Lugo d. 1. sect. 2. n. 23. addit, omne Sacramentum etiam causare gratiam veram, quasi etiam vetera sacramenta fuerint causæ gratiæ, non quidem illa suscipienti, sed nova suscepturis: eò quod novorum Sacramentorum, adeoque gratiæ per illa dandæ erant promissiones, promissio autem sit causa moralis rei promissæ. Non rectè (inquam) id addit, prout fuse contra arguit Dicastillo d. 1. dubit. 2. Nam sic v. g. præteritus ante milenos annos esus agni etiam nunc esset causa moralis gratiæ, quæ datur in Sacramentis novæ Legis. Deinde promissio ut sit causa moralis effectûs, debet eatenus illum præcedere, & non præsupponere; vetera autem Sacramenta præsuppo-

nebant Christum venturum & gratiam per ipsum dandam, uti umbra corporis præsupponit corpus. Nec tam erant promissiones (etsi non malè sic vocentur, sed sensu congruo) quàm earundem Patribus jam factarum signa & monumenta; imò ipsæ promissiones attribus factæ Christum tamquam datorem omnis gratiæ præsupponebant.

Potissimum quod posset objici huic definitioni est, quod per illam non salvetur univocatio Sacramentorum veterum & novorum, ex eo quod sanctificatio interna & externa non conveniant univoce in ratione sanctificationis, uti nec utraque sanctitas correspondens in ratione communi sanctitatis. Sed si salvari non posset univocatio, quid inde? Ubi enim scriptum est, omnia Sacramenta esse univoce talia? Quod ad rem attinet, multi Doctores univocationem non admittunt, nisi inter Sacramenta novæ Legis, & illa antiqua, quæ conferebant seu causabant quoque gratiam sanctificantem, si quæ talia fuerint; prout fuisse circumcisionem & remedium Legis naturæ, patet *quæst. 4.* Cetera autem sunt univoce cum novis signa sanctitatis non tamen univoce causæ sanctitatis; cum nec ipsa sanctitas per illa causata sit univoce sanctitas, sed tantum figura sanctitatis, sicut homo pictus est homo.

10. Univocatio veterum & novorum sacramentorum non est necessaria ad servanda.

Conveniunt in ratione signi, sed non in ratione causæ sanctitatis.

Dices I. cum Coninck q. 60. a. 4. dub. 2. & quibusdam aliis: sicut Sacramenta nostra causant sanctitatem veram, sic vetera causabant umbraticam; ergo sunt univoce causa. Resp. Dist. Seq. sunt univoce causa in generali, Conc. univoce causa sanctitatis, Neg. Seq. Nam ad hoc deberet esse univocatio in ipsis sanctitatibus causatis. Sicut videns risum hominis & videns risum prati sunt univoce videntes ut sic, non tamen quatenus videntes risum. Et sicut pictor & generans verè conveniunt in ratione operantis, non tamen in ratione producentis hominem, eò quod hic pictum, is vivum producat, qui non fuit univoce homo. Non enim est univocatio, nisi quatenus est convenientia; hæc autem requirit convenientiam ipsarum rerum.

11. Quod solutione objectionis confirmatur.

Dices II. cum Lugo etiam ipsa sanctitas vera & umbratica conveniunt in conceptu communi sanctitatis; puta, forma Deo consecratiæ. Resp. in ipsa ratione consecrati (quod est terminus synonymus) esse similem æquivocationem, ut arguit Dicastillo d. 1. dubit. 3. & Arriaga d. 1. sect. 7. n. 65. Nil enim commune habet consecratio veterum Sacramentorum cum consecratione novorum, nisi quod ista hanc significaverint, scilicet filiationem Dei &c. quæ ratio signi non sufficit ad univocationem. Deinde sanctitas determinatè significat sanctitatem veram, sicut homo hominem vivum, & utrumque cum determinatione quadam

12. Dissolvitur altera obiectio.